

Klasa:UP-I-344-08/09-01/55
Ur.broj:376-09-09-2 MB/IB
Zagreb, 29. prosinca 2009. godine

U skladu s člankom 114. stavkom 1. točkom 17., člankom 114. stavkom 6. i člankom 116. Zakona o elektroničkim komunikacijama (Narodne novine br. 73/08, dalje u tekstu: ZEK), nakon provedenog postupka stručnog nadzora nad trgovačkim društvom HT-Hrvatske telekomunikacije d.d., Zagreb, Savska cesta 32 zbog nepostupanja po odluci Vijeća Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije Klasa: 344-01/09-01/1079, Ur.broj: 376-11-09-01 od 17. srpnja 2009. godine, nadzornik elektroničkih komunikacija (dalje u tekstu: nadzornik) Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (dalje u tekstu: HAKOM) donosi sljedeće

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da trgovačko društvo HT-Hrvatske telekomunikacije d.d., Zagreb, Savska cesta 32 nije postupilo po odluci Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije klasa: 344-01/09-01/1079; ur.broj: 376-11-09-01 od 17. srpnja 2009. u pogledu izvršavanja regulatorne obveze nediskriminacije iz članka 59. i regulatorne obveze nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva iz članka 62. ZEK-a.
2. Nalaže se društvu iz točke 1. ovog rješenja da u roku od 3 dana od dana konačnog utvrđivanja od strane HAKOM-a iznosa „postotka X“, u *Standardnoj ponudi HT-a za uslugu veleprodajnog širokopolasnog pristupa* javno objavi i primjenjuje metodologiju izračuna cijena usluge veleprodajnog širokopolasnog pristupa na način da se od svake cijene kombinacije pristupne brzine i prijenosa podataka oduzima “postotak X” i to kako slijedi:

Razina mreže na kojoj se ostvaruje pristup - <u>IP razina</u>		prijenos podataka/promet		
		1 GB	10 GB	Flat rate
brzina pristupa	512 kbit/s	x %	x %	x %
	1 Mbit/s	x %	x %	x %
	2 Mbit/s	x %	x %	x %
	3 Mbit/s	x %	x %	x %
	4 Mbit/s	x %	x %	x %
	10 Mbit/s	x %	x %	x %
	20 Mbit/s	x %	x %	x %

3. U slučaju nepostupanja po rješenju, nadzornik će izreći odgovornoj osobi u društvu iz točke 1. upravnu mjeru izraženu u novčanom iznosu u visini do dvadesetostruke prosječne plaće u Republici Hrvatskoj u proteklom tromjesečju. Svaka sljedeća upravna mjera izriče se u dvostrukom iznosu.
4. Ovo rješenje objavit će se u „Narodnim novinama“ i na službenim stranicama HAKOM-a.

Obrazloženje

Dana 2. listopada 2009. Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (dalje: HAKOM) je na temelju članka 113. Stavka 1. Zakona o elektroničkim komunikacijama („Narodne novine“ 73/08, dalje: ZEK) po službenoj dužnosti započela stručni nadzor nad ostvarivanjem regulatornih obveza operatora sa značajnom tržišnom snagom određenih trgovačkom društvu HT-Hrvatske telekomunikacije d.d., Savska cesta 32, Zagreb (dalje: HT) odlukom HAKOM-a Klasa: 344-01/09-01/1079; Ur.broj: 376-11-09-01 od 17. srpnja 2009. (dalje: odluka od 17. srpnja 2009.).

Odlukom od 17. srpnja 2009. HT je proglašen operatorom sa značajnom tržišnom snagom na tržištu veleprodajnog širokopojasnog pristupa, i određene su mu sljedeće regulatorne obveze: obveza pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže, obveza nediskriminacije, obveza transparentnosti, obveza nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva te obveza računovodstvenog razdvajanja. Način, uvjeti i rokovi provođenja gore navedenih regulatornih obveza propisani su dokumentom „Analiza tržišta veleprodajnog širokopojasnog pristupa“ (dalje u tekstu: Analiza širokopojasnog pristupa), koja je u cijelosti sastavni dio odluke od 17. srpnja 2009.

HT je dana 1. listopada 2009. objavio *Standardnu ponudu HT-a za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa* (dalje u tekstu: standardna ponuda) koja treba biti sukladna s uvjetima iz odluke od 17. srpnja 2009. i iz Analize širokopojasnog pristupa.

U Analizi širokopojasnog pristupa HAKOM je na str. 82. utvrdio da je HT obvezan odrediti „postotak X“, a na osnovu kojeg će se određivati maloprodajne cijene, i to ovisno o: (i) razini mreže na kojoj se pristup ostvaruje (IP, Ethernet, DSLAM), (ii) brzini pristupa i prijenosu podataka/prometu kojeg nudi krajnjem korisniku u maloprodaji, (iii) brzini pristupa i prijenosu podataka/prometu za sljedeće dolazne pristupne brzine: 512 kbit/s, 1 Mbit/s, 2 Mbit/s, 3 Mbit/s pri čemu će se cijena odrediti metodom linearne interpolacije.

Dana 15. rujna 2009.g. HT je, između ostalog, dostavio metodologiju izračuna „postotka X“ i izračun jedinstvene mjesečne naknade za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa, a ovisno o brzinama pristupa. Primijenjena metodologija izračuna cijene usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa temelji se na izračunu prosječne potrošnje. Naime, HT je utvrdio prosječnu potrošnju od 10,71 GB po ADSL korisniku mjesečno, a svaki dodatni promet (koji prelazi 10,71 GB po krajnjem korisniku) dodatno se naplaćuje. Navedenu metodologiju HT je primijenio unutar standardne ponude, s tom razlikom da je utvrdio prosječnu potrošnju od 10 GB.

Nadzornik je sukladno svojim ovlastima provjerio je li metodologija izračuna cijene usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa koju je HT primijenio u standardnoj ponudi sukladna s regulatornim obvezama nediskriminacije te nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva.

Nadzornik je zaključio da primijenjena metodologija izračuna nije sukladna rečenim regulatornim obvezama, odnosno da HT nije postupio sukladno obvezi utvrđenoj na str. 82. Analize širokopojasnog pristupa.

Sukladno navedenom, nadzornik je dana 14. listopada 2009.g. uputio dopis HT-u u kojem se HT obavještava o pokrenutom stručnom nadzoru i zatražio od njega očitovanje.

Dana 23. listopada 2009. HT se očitovao na pokrenuti stručni nadzor. HT navodi razloge zašto uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa predlaže na temelju prosječne potrošnje odnosno navodi razloge zašto usluga veleprodajnog širokopojasnog pristupa nije usklađena s regulatornim obvezama.

HT ističe da je svoje tehničko rješenje uskladio na način da je uvrstio tri dodatne pristupne brzine za veleprodajnu uslugu širokopojasnog pristupa. Tvrdi, međutim, da zbog tehničkih ograničenja i zbog ograničenja koja proizlaze iz propisa o zaštiti osobnih podataka i zaštite tajnosti podataka ne može ponuditi veleprodajne pakete koji bi odgovarali maloprodajnim paketima HT-a (21 paket). Ističe da zbog tehničkih nemogućnosti ne bi mogao pratiti promet koji su ostvarili krajnji korisnici drugih operatora. Postojeće tehničko rješenje omogućava HT-u samo praćenje ukupno ostvarenog prometa svakog operatora na regionalnim točkama pristupa.

HT također smatra da bi repliciranje maloprodajnih ponuda HT-a na veleprodajnoj razini moglo biti sporno u kontekstu zaštite tržišnog natjecanja, jer bi se moglo smatrati da u tom slučaju postoji zabranjeni sporazum operatora.

Zaključno, HT tvrdi da je njegova metodologija izračuna koja se temelji na prosječnoj potrošnji njegovih krajnjih korisnika opravdana i tehnički izvediva, da ne sadrži rizike vezane uz razmjenu podataka, te da potiče raznovrsnost maloprodajnih ponuda operatora.

Nadzornik je ispitao sve gore navedene argumente HT-a, te utvrdio slijedeće.

Kako je već navedeno, u odluci od 17. srpnja 2009. i Analizi širokopojasnog pristupa (str. 82.) koja je njezin sastavni dio, jasno je utvrđeno da se izračun cijene usluge veleprodajnog širokog pristupa mora temeljiti na brzini pristupa i prijenosu podataka/prometu kojeg HT nudi krajnjem korisniku u maloprodaji.

Iz navedenog jasno proizlazi da je HT bio obavezan u svojoj standardnoj ponudi ponuditi veleprodajnu uslugu za sve pakete koje nudi krajnjim korisnicima u maloprodaji. Međutim, HT to nije učinio, već je ponudio veleprodajnu uslugu koja se temelji na prosječnoj potrošnji njegovih korisnika. Posljedično, HT je postupio protivno obvezi utvrđenoj u Analizi širokopojasnog pristupa.

Argumenti koje je HT iznio kao opravdanje za postupanje protivno obvezi iz Analize širokopojasnog pristupa ne mogu se prihvatiti.

Naime, metodologija koju u svojem očitovanju predlaže HT, a koja se temelji na prosječnoj potrošnji ne omogućava razvoj maloprodajnog tržišta širokopojasnih usluga preko ponude veleprodajne usluge širokopojasnog pristupa Internetu.

Prema metodologiji izračuna na temelju prosječne potrošnje HT-ovih korisnika, operatori korisnici ne mogu svojim krajnjim korisnicima ponuditi na maloprodajnoj razini paket koji uključuje neograničeni promet, jer u tom slučaju operatori korisnici snose rizik i dodatni trošak potrošnje koja prekoračuje prosječnu potrošnju HT-ovih korisnika. Na taj način operatori korisnici nemaju razumnu mogućnost odrediti svoje maloprodajne cijene kojima bi mogli učinkovito konkurirati HT-u. Bez mogućnosti prodaje paketa koji uključuje neograničeni promet, nema mogućnosti za učinkovito tržišno natjecanje. Drugim riječima, svaki operator bi se, neovisno o iznosu „postotka X“, u slučaju da se usluga veleprodajnog širokopojasnog pristupa nudi na temelju metode prosječne potrošnje, a ovisno o potrošnji unutar paketa s neograničenim prometom, našao u situaciji da bi na veleprodajnoj razini uslugu morao plaćati više nego što ju je naplatio na maloprodajnoj razini.

Vezano uz pakete s ograničenim prometom, bez obzira na iznos prosječne potrošnje na kojem se temelji izračun veleprodajne cijene, HT sebi naplaćuje točno onoliko koliko je korisnik potrošio dok bi operatorima korisnicima naplaćivao minimalno utvrđeni iznos prosječne potrošnje, a što je u suprotnosti s regulatornom obvezom nediskriminacije određene analizom.

HT samo paušalno navodi kako će njegov prijedlog koji se temelji na izračunu prosječne potrošnje njegovih korisnika poticati raznovrsnost maloprodajnih ponuda operatora. Nasuprot tome, činjenice jasno govore da je takav prijedlog diskriminirajući prema operatorima korisnicima i kao takav bitno ograničavajući za razvoj maloprodajnog tržišta širokopojasnog pristupa internetu.

Drugim riječima, osnovni preduvjet stvaranja održivog tržišnog natjecanja je da operatori korisnici imaju kroz odgovarajuće veleprodajne uvjete mogućnost na maloprodajnoj razini ponuditi odnosno konkurirati paketima koje nudi operator s najjačim tržišnim udjelom.

Niti ostali argumenti HT-a ne mogu se ocijeniti kao osnovani i prihvatljivi. U odnosu na navodne tehničke nemogućnosti praćenja potrošnje krajnjih korisnika drugih operatora, nadzornik je utvrdio da trenutna HT-ova nemogućnost praćenja prometa svakog krajnjeg korisnika drugih operatora pojedinačno ne može biti razlog prihvaćanja metode prosječne potrošnje za koju je gore u tekstu detaljno obrazloženo da narušava razvoj održivog tržišnog natjecanja, dok je sprječavanje istog jedan od osnovnih ciljeva HAKOM-a, sukladno članku 3. stavku 2. ZEK-a.

Operatori korisnici moraju poslovati u dobroj vjeri, odnosno prodavati i naplaćivati od krajnjeg korisnika točno one brzine i količine podataka koje su kupili na veleprodajnoj razini.

Nadalje, HT ne specificira koje bi konkretno odredbe propisa o zaštiti osobnih podataka i propisa o zaštiti tajnosti podataka bile povrijeđene, niti navodi zašto bi bile povrijeđene, ako bi se primjenjivala metoda određivanja veleprodajne cijene na temelju postojećih maloprodajnih paketa HT-a. Stoga se taj argument ne može ocijeniti kao osnovan i prihvatljiv.

Jednako tako promašen je i argument HT-a da bi „repliciranje“ maloprodajnih paketa na veleprodajnoj razini moglo predstavljati zabranjeni sporazum u smislu Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja. Naime, sasvim je jasno da se u ovom slučaju ne bi radilo o nikakvom sporazumu operatora, već o poštivanju konačnih odluka regulatornog tijela koje je mjerodavno za prethodnu (*ex ante*) regulaciju dotičnog tržišta, što ni na koji način ne ulazi u opis zabranjenih sporazuma iz Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

Naposljetku, nadzornik je u ovom postupku utvrdio da je HT na temelju Analize širokopojasnog pristupa, str. 82. bio obavezan na veleprodajnoj razini ponuditi i pakete koji uključuju i četiri dodatne brzine (512 kbit/s, 1 Mbit/s, 2 Mbit/s, 3 Mbit/s) koje trenutno ne postoje u njegovoj maloprodajnoj ponudi. Niti u tom dijelu HT nije poštovao svoju obvezu, jer je u svoju metodologiju izračuna uvrstio samo tri dodatne brzine, umjesto četiri.

Utvrđene nepravilnosti u pogledu provođenja regulatornih obveza iz članaka 59. i 62. ZEK-a u dijelu primjene metodologije izračuna cijene usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa, potrebno je ukloniti na način da se, sukladno odluci od 17. srpnja 2009.g. i pripadajućoj Analizi širokopojasnog pristupa, primijeni metodologija izračuna cijene usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa na način da se od svake cijene kombinacije pristupne brzine i prijenosa podataka oduzima "postotak X" i to kako je navedeno u točki 2. ovog rješenja. Navedenu metodologiju izračuna HT je obavezan uvrstiti u svoju standardnu ponudu.

Imajući u vidu da je navedenu metodologiju izračuna potrebno primjenjivati u odnosu na točno određeni „postotak X“, te da je postupak određivanja „postotka X“ još uvijek u tijeku pred HAKOM-om, bilo je potrebno utvrditi da se zadana metodologija izračuna primjenjuje nakon određivanja „postotka X“.

U skladu sa svime navedenim, nadzornik je utvrdio da je HT svojom metodologijom izračuna cijene usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa povrijedio regulatorne obveze nediskriminacije i nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva iz članaka 59. i 62. ZEK-a, određenih odlukom Vijeća HAKOM-a od 17. srpnja 2009.g. te je slijedom svega navedenog, nadzornik sukladno članku 114. stavku 1. točki 17. i 19. i stavku 6. ZEK-a, odlučio kao u točkama 1. i 2. ovog rješenja. HT je obavezan postupiti po rješenju nadzornika, a nepostupanje po rješenju povlači izricanje upravne mjere izražene u novčanom iznosu u visini do dvadesetostruke prosječne plaće u Republici Hrvatskoj u proteklom tromjesečju. Svaka sljedeća upravna mjera izriče se u dvostrukom iznosu, sve sukladno članku 116. stavku 4. ZEK-a. Temeljem članka 14. stavka 4. ZEK-a ovo rješenje će se objaviti na službenim stranicama HAKOM-a te u „Narodnim novinama“.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU.

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka.

Glavni nadzornik elektroničkih komunikacija

Miroslav Belužić, dipl.ing.el.

Dostaviti: - HT d.d. Zagreb, Savska cesta 32 (osobnom dostavom)

- pismohrani (ovdje)